

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

Uredništvo se nahaja v Trstu ulica
Boschetto, 5 - Telefon 1570.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec

Naročnina za celo leto 9.40 K.
za pol leta 4.70 K.

Upravištvo Dunaj V. Zeutagasse 5.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Pozamezna šte. 18 vin.

Iz Pihlerjevega kraljestva.

Dolgo let je trajal ljut boj, da se zlomi avtokratizem, s katerim se je skoraj polstoletja vladalo na južni železnici. Kdor se spominja ljutih preganjanj, ki so jih morali pretrpeti ubogi uslužbenci radi organizacije, ta zna tudi razlikovati nekdanje razmere. V bolniški blagajni, v zavarovalnici proti nezgodam, so gospodarili petolizniki železniške uprave.

Plače so bile naravnost sramotne, delavni čas se je, če je bilo to potrebno, raztegoval na 12 ali pa še več ur na dan. Postopanje napram delavcem je bilo naravnost škandalozno; pri vsakem najmanjšem uporu se je dejalo delavcu: »če ti ni prav, pa pojdi«!

Koliko se je železničarska organizacija v tem oziru spremenila, je starim sodrugom gotovo jasno, ker le oni pojmiyo napredek socialnega dela organizacije. Plače, ki so bile še pred nekaj leti sramotne, so se zvišale za 60—80%. Delavni čas se je znižal poprečno za 1 uro do 2 uri na dan, pri nekaterih kategorijah še celo za 50%.

Ob vsaki prilike se je posredovalo potom izvoljenih delavskih zastopnikov, oziroma zastopnikov organizacije. Vsako šikaniranje delavcev se je takoj ustavilo na kompetentnem mestu; krivice, ki so se preje godile pozameznikom, so postajale vedno redkeje.

Ali eno dejstvo moramo tukaj javno pribiti: Dočim se je pri prometni in vlakovno-pospeševalni službi, zamoglo potom že označenih posredovanj popraviti, maročkatero krivico je ostalo progovzdrževalno ravnateljstvo gluho za vse pritožbe svojih uslužbencev. Čuvaj in prožni delavec sta ostala še do danes brezpravna. Sicer so se čuvajem in prožnim delavcem dohodki nekoliko zvišali, ali to zvišanje pomeni le kapljo na razbeljeno železo. Delavni čas čuvajev in brezposelnost prožnih delavcev ostali pri navedenih kategorijah neizspremenjeni.

Znani višji stavbeni nadzornik Pichler je dosedaj storil vse da ostaneta prožni delavec in čuvaj tudi še zanaprej sužnja juž. železnice. Kdo izmed prožnih delavcev se ne spominja, kako je ta olikani gospod sprejel deputacijo, ki so jo prožni delavci poslali na Dunaj, da tam potoži mizerno stanje prizadetih. Na nezasišan način, je ta stari birokrat južne železnice odslavlil deputacijo, pa izdal delavni red, ki dela čast nekdanjim grajskim vavptom.

Ob priliki neke intervencije sodruga Kopca na Dunaju pa je dejal: »prožni delavci niso železničarji, temveč mali kmetje ki morajo biti zadovoljni, če zaslužijo za »pakele« tobaka na železnici. In kakoršen je ta moderni trinog, taki so tudi sekcijski predstojniki. Ni bil li *Tasini* iz Trsta ki je pisal Pichlerju da so njemu podrejeni prožni delavci — zadostno plačani. Pa sekcijski vodja *Stern* v Zidanem Mostu, katerega je moralo orožništvo prisiliti, da je delavcem zaslužek izplačal. Ta modri mož je spravil prožne delavce ob 40% doklado ko delajo pod drugim prožnim mojstrom.

Kdo je upeljal na hrvaški progji takozvani »Streckenbegeherdienst« in sicer pri čuvajnicah 27, 28, 29, 34 in 35. Prožni delavec ki opravlja službo, mora 7—8 ur dnevno delati na progji, ob 7:30¹ zvečer pa menja ženo na (Frauenposten) ter opravlja službo čuvaja do 4:30¹ zjutraj, ob 8 uri zjutraj pa mora biti zopet na progji, da opravlja službo prožnega delavca. Tako je ta delavec v službi celo leto po dnevu in po noči; plača za to odgovorno in naporno delo pa je, čujte in strmite mesečno celih 26 kron.

Kaj pravi potujoče občinstvo — se zaveda li kaki nevarnosti izpostavlja svoje življenje, in to na enotirni železnici?

Kaj pravi generalna inšpekcija k takemu počenjanju gospoda Pihlerja in njegovih korporalov? Ali je morda postopanje gosp. Sterna,

ko je 23. jnuvarja namah odpustil 10 delavcev med katerimi se nahajajo prožni delavci ki služijo že 10—20 let juž. železnici, častno? Misli li gospod Stern, da bodo delavci te šikane še dolgo mirno prenašali. Storili smo potrebne korake, da se dá zadoščenje odpuščenim delavcem. In če tuji to ne bode streznilo najkrutejšega izkoriščevalca Sterna — potem mu bodemo zapeli pesem ob časa kadar bode prog razdrta, da mu bode zavedno šumela po ušesih.

Kako se pri progovzdrževalnem odelku juž. železnice zapostavlja prožne delavce, je razvidno iz dejstva, da so dobili delavci prizadeti pri vlako-pospeševalnem in obratnem odelku, avtomatično zboljšanje plače za leto 1909, dočim se je prezrlo prožne delavce. Prožni delavci na postaji Krmin so imeli pred 4. leti s postajnimi delavci za 30 vin. boljšo plačo, nego prožni delavci.

Iz gori navedenih dejstev sledi, da se mirnim potom za prožne delavce ne dá doseči znatnih izboljšanj. Zatoraj Vas pozivljamo, da se pripravite za boj. Dolgo časa so prožni delavci mirno prenašali trpljenje in pomanjkanje v svojih družinah. Ne tožite nikomur več vaše gorje — združite se v močno železničarsko organizacijo. Boj za pravico obstanka morajo zapričeti prožni delavci sami. V boju jih pa morajo vsi organizirani železničarji bodi si moralno ali pa tudi materijalno podpirati.

Na delo toraj!

Nekaj za južne železničarje!

Južnozelezniška uprava je v svrhu realiziranja nekaterih koncesij, danih v smislu okrožnice 385 A, izdala ravnokar sledeče odloke:

Štev. 1780 E.

61

Vsem obratnim inšpektoratom in avstrijskim progovzdrževalnim sekcijam.

PERSONALNE ZADEVE.

(Novo odmerjenje prožnih pavšalov za prožne mojstre)

Čk. železniško ministerstvo je z odlokom od 10. novembra 1908, šte. 54.514, prožne pavšale vseh prožnih mojstrov zvišalo od 240 na 480 kron.

Ozirom na določbe okrožnice šte. 385 A 1907, III. A., odst. I., smo se odločili vsem onim družbenim prožnim mojstrom, ki dobivajo kak prožni pavšal, letega od 1. januarja 1909 zvišati na 480 kron.

Prožnim mojstrom, ki uživajo že danes ta pavšal v znesku 480 kron, se isti ne zviša.

Diferenca za čas od 1. januarja do konca februarja t. l. se nakaže v plačilnih polah za mesec marec.

Na Dunaju, 28. januarja 1909.

Generalni ravnatelj:

Eger, I. r.

Štev. 11.109/S

552

Vsem gospodom predstojnikom službenih oddelkov, obratnih inšpektoratov, kakor tudi lokalnim predstojnikom avstrijskih črt južne železnice s postranskimi programi.

PERSONALNE ZADEVE

(Priznanje smrtnih kvartalov po neoženjenih, v aktivnem stanu umrlih uslužbenceh.)

Ozirom na točko III. A 12 okrožnice 385 A 1907, se objavlja sledeče:

V slučaju smrti aktivnega neoženjenega uslužbenca se oni članici njegove družine, ki mu je za časa njegove smrti vodila gospodinjstvo, oziroma oni, ki jo je po vsem ali pa deloma vzdrževal, nakaže smrtni kvartal v onem znesku, kakor isti tiče vdovi, oziroma otrokom umrlega aktivnega uslužbenca. (Okrožnica 291 A 1900 in okrožnica 62 A 1903).

Če pa take osebe sploh ni, ki bi bila upravičena dobiti smrtni kvartal, tedaj se pa stroški za bolezen in za pogreb neoženjenega aktivnega uslužbenca, ako jih ne plača družina bolniška blagajna, v dokazanem znesku do visočine smrtnega kvartala povrnejo oni osebi, ki je te stroške faktično pokrila.

Prošnje, opremljene s smrtno ovcico za nakazanje smrtnega kvartala oziroma za pokritje stroškov v bolezni in za pogreb, je vložiti pri onem službenem uradu, kjer je pokojnik v zadnjem času služboval.

Da je prositelj zares pokojniku vodil gospodinjstvo, oziroma, da ga je pokojnik res vzdrževal,

mora potrditi službeni urad, pri katerem je vložiti prošnjo, ali pa občinski urad zadnjega pokojnikovega bivališča.

Prošnjam v smislu odst. 3 je priložiti tudi listine, iz katerih je razviden znesek stroškov za bolezen in za pogreb. Na isti način je tudi dokazati, da je prosiitelj te stroške poplačal.

Vložene in primerno opremljene prošnje se imajo takoj službenim potom poslati pristojnemu ravnateljstvu.

To okrožnico je priobčiti na razumljiv način vsemu nastavljenemu osoblju.

Dunaj, 17. decembra 1908.

Generalni ravnatelj:

Eger, I. r.

Glede intervencij potom organizacije je južnozelezniška uprava izdala nadalje sledeči odlok:

Štev. 386 S

22

Vsem gospodom predstojnikom službenih oddelkov, obratnih inšpektoratov, kakor tudi lokalnim predstojnikom avstrijskih črt južne železnice z vsemi postranskimi programi.

PRTLJAŽNA SLUŽBA.

(Vozarine prosta prtljaga na podlagi režijskih voznih listkov).

Dobili smo pritožb od našega osoblja, da se uslužbencem južne železnice in njihovim družinskim članom, ki imajo režijski vozni listek na podlagi legitimacije za žene in otroke železniških uslužbencev, kljub priznanju proste vozarine pri prtljažnih blagajnah, zabranjuje odpraviti prtljago.

Vsled tega opozarjamo na določbe za izračunanje pristojbin na podlagi režijskih voznih listkov, ki se nahajajo na strani 4. in sicer točka 14 in v ročni knjigi za osebnih in za prtljažni promet na strani 119, odstavek 6. Te predpise je treba natančno vpoštevati in se po njih ravnati.

Glasom teh predpisov so južnozelezniški uslužbenci (aktivni kakor tudi umirovljeni) in delavci, nadalje njihovi družinski člani (žene, otroci, posli), upravičeni o prilikah potovanja s režijskimi voznimi listki, vzeti seboj do 25 kilogramov prtljage, ne da zato plačajo vozarino. Popolnoma nemerodajno je, ako so režijski listki izdani na podlagi pozameznih dovoljenj, ali pa na podlagi legitimacij (legitimacije za aktivne železniške uslužbence, legitimacije za žene in otroke železniških uslužbencev, sive legitimacije za režijske vozne listke, začasni listki ali certifikati).

Dunaj, 5. januarja 1909.

Administrativno ravnateljstvo.

Kaizl, I. r.

Sledeči odlok se tiče vprašanja o nezgodah.

Štev. 2354 B1X.

54

Vsem obratnim inšpektoratom in vsem avstrijskim postajam, kurilnicam in delavnicam južne železnice z vsemi postranskimi programi.

NEZGODE.

(Naznanila in poročila o nesrečah pri zapenjanju vozov).

C. k. generalno nadzorništvo se je pritožilo, da v naznanilih o nesrečah, pri zapenjanju in odpenjanju voznih zapenjal, večkrat manjkajo podatki glede številke vagonov in glede lastnikov istih; nadalje, da se opuščajo tudi podatki, če so bili vagoni opremljeni z varnostnimi zapenjalni in s zapenjalnimi ročniki.

Poizvedbe glede neupoštevanja teh določb, priobčenih v okrožnici 366 A 1907, so dognale, da je ta nedostatek pripisati deloma nemarnosti organov, ki imajo sestaviti ta naznanila, deloma pa tudi okolnosti, da poškodovanci zakasnjeno naznaniti nezgodo, to je, da nesrečo naznanijo še-le tedaj, ko z omenjenih podatkov ni mogoče več konstatirati.

Jeli so bili vagoni opremljeni z varnostnim zapenjalom in zapenjalnim ročnikom ali ne, se tudi vsled tega večkrat opušča naznaniti, her nezgoda ni v nikaki zvezi s zapenjalnimi napravami.

Opozarjamo najnujnejše na določbe okrožnice 366 A in pozivljamo, da se je natančno po teh predpisih ravnati ter v poročilih o bodisikoj nezgodi navesti številko vagona in pa podatke o lastniku dotičnega voza kakor tudi o tem jeli bil dotičen voz opremljen z varnostnim zapenjalom in s zapenjalnim ročnikom, ali ne, in to slednje v vsakem slučaju, brez vsakega ozira na vzroke nesreče.

Nadalje je osoblje opetovno opozoriti, da imajo nesreče, ki so se dogodile pri zapenjanju in odpenjanju takoj naznaniti, in to vsled tega, da se takoj moré vse potrebno konstatirati.

Postajne načelnike smatramo osebno odgovorne zato, da se te odredbe tudi res izpolnjujejo.

Določba, da imajo ti podatki biti tudi obseženi v poročilih obratnih inšpektoratov, ostane v veljavi v svojem celem obsegu.

Iste podatke je konečno dati tudi v poročilih o vseh onih nezgodah, ki se morajo prijaviti v smislu direktive B v formularu C.

Dunaj, 27. januarja 1909.

Strojovno ravnateljstvo: Prometno ravnateljstvo:
Prossy I. r. Ressler I. r.

Rezultat volitev v južnoželezniško personalno komisijo.

Zopet imamo beležiti velikanski uspeh strokovno organiziranih železničarjev. Volitve v južnoželezniško personalno komisijo so pred kratkim končale. Razven jedne skupine, so bili voljeni sami naši kandidati.

„Rajhsbundlarji“ so se tako blamirali, da imajo menda za vselej zadosti. Največ glasov so dobili v pozameznih skupinah po 4 do 7.

Skrutinij pa je pokazal sledeči rezultat; izvoljeni so bili:

a) V SEKCIJI ZA PODURADNIKE

Skupina I, vozno prometno osebje (vlakovni revizorji in nadsprevodniki)

Glasovnic je došlo 280, mej temi 1 neveljavna; praznih 7.

Člani:

Robert Scherbaum, nadsprevodnik v Matzleinsdorfu s 2264 glasovi.

Viljem Scheibin, nadsprevodnik v Inomostu, s 2260 glasovi.

Josip Škorjanec, nadsprevodnik v Ljubljani, z 255 glasovi.

Namestniki:

Aleksander Stecher, nadsprevodnik v Gracu, s 135 glasovi.

Štefan Škerb'nšek, nadsprevodnik na Dunaju, s 134 glasovi.

Fran Majeritsch, nadsprevodnik v Mariboru s 132 glasovi.

Skupina II, ostalo prometno osebje, postajevodje, postajni ekspedijentje, postajni, brzojavni, premikalni in skladišni mojstri.

Člani:

Fric Longo, pisarniški ekspedijent na Dunaju s 379 glasovi.

Ivan Burgstaller, pisarniški ekspedijent v Gracu s 376 glasovi.

Adolf pl. Wirth, pisarniški ekspedijent v Dun. Novem mestu, s 374 glasovi.

Namestniki:

Bruno Guggenberger, postajevodja v Hengersdorfu, s 254 glasovi.

Ivan Brzezina, postajni ekspedijent v Matzleinsdorfu s 351 glasovi.

Gaspar Dottenz, postajni ekspedijent v Mariboru, (kor. kol.) s 348 glasovi.

V tej skupini so kandidati organizacije Kraft, Ott, Schromm, Riemer i dr. ostali v manjšini.

Skupina III, strojevno in vlakovno-pospeševalno osebje (vlakovodje, strojevni, delavniški in vozovni mojstri).

Veljavnih glasov je bilo oddanih 642; 14 glasovnic je bilo praznih.

Člani:

Ludovik Beer, strojevodja v Mürrzuschlagu, s 548 glasovi.

Fran Baumgartner, vlakovodja na Dunaju, s 499 glasovi.

Fran Zwenk, vlakovodja v Mariboru, s 458 glasovi.

Namestniki:

Fran Siegelbauer, vozovni mojster na Dunaju, s 444 glasovi.

Adalbert Mandler, vlakovodja v Inomostu, s 405 glasovi.

Kako je nastalo delavsko vprašanje.

(Dalje).

Takrat se začena kolonijalna politika. Države gledajo, kako bi jim naselbine donosale več dobička. Pod pretvezo omike si razširjajo svoje ozemlje.

Sedaj so začele nastajati družbe ali kolonije z namenom, da pridobivajo državam posestva v drugih delih sveta. Te družbe so podobne sedanjim akcijskim družbam in so imele velike pravice; da, celo državo so imele v svojih rokah. Take družbe so se ustanovile najprej na Francoskem in Angleškem.

Naselbine so bile zelo bogate dragih rud, zlasti v južni Ameriki. V zvezi s to okolnostjo se je pojavil prvi narodnogospodarski sistem, »merkantilizem«. Uvajalo se je kolikor mogoče mnogo zlata in srebra, da se pomnoži narodno imetje. Izvoz pridelkov so podpirale države, ker se je tako iztekal denar v državo, obratno pa je bil prepovedan uvoz, ker tako uhaja denar drugod ven iz države. Na ta način se je podpiralo narodno obrt.

Na Angleškem in Irskem se je zlasti razvila tekstilna obrt. Orodje se je vedno boljšalo, nastopili so stroji, začelo se je delati z motorji. S stroji si pomagamo, kjer človeška roka ne zadošča ali ni dovolj sposobna za izdelovanje finejših izdelkov ali ne more delati nepretrgoma in hitro. Sedaj je nastala tehnična delitev dela, to se pravi: vsak stroj dela svoj določen kos, ne da bi en stroj naredil sam ves

Josip Waller, delavniški mojster v Mariboru s 385 glasovi.

Skupina IV, progovzdrževalno osebje (prožni mojstri in drugo poduradništvo)

Glasovnic je došlo 255, neveljavnih 5, mej veljavnimi 16 praznih.

Člani:

Adolf Neyepsa, prožni mojster v Meidlingu, s 216 glasovi.

Ivan Fuchs, prožni mojster v Gracu, s 206 glasovi.

Ferdinand Herzog, centralni delavniški mojster v Neustadtu, s 187 glasovi.

Namestniki:

Ignac Braz, prožni mojster v Liebochu, s 174 glasovi.

Ivan Škerjanec, prožni mojster v Trstu, s 165 glasovi.

Josip Deretto, prožni mojster v Št. Mihelu, s 163 glasovi.

Skupina V, osebje ostalih službenih panog (Poduradništvo pri upravi materijala in druge službene panoge).

Glasovnic je došlo 76; bile so vse veljavne, a med njimi 10 praznih.

Člani:

Alojzij Zimmerl, pisarniški ekspedijent na Dunaju (juž. kol.) s 42 glasovi.

Emil Prak, pisarniški ekspedijent v Boenu, s 42 glasovi.

Josip Schlosser, pisarniški ekspedijent na Dunaju C I, z 38 glasovi.

Namestniki:

Fran Mayer, pisarniški ekspedijent na Dunaju-Favoriten, s 37 glasovi.

Fran Dittrich, skladišni mojster na Dunaju, (skladišče za materijal) s 30 glasovi.

Robert Klein, delavniški mojster na Dunaju (delavnica), s 26 glasovi.

Kandidatje Raus in Marik so ostali v manjšini.

b) V SEKCIJI ZA USLUŽBENCE:

Skupina I, vozno prometno osebje (vlakovodje in sprevodniki).

Glasovnic je došlo 1187 — vse veljavne, a mej njimi 11 praznih.

Člani:

Andrej Korp, sprevodnik-vlakovodja na Dunaju (južna žel.), s 1125 glasovi.

Leopold Aninger, sprevodnik-vlakovodja v Beljaku, s 1115 glasovi.

Ferdinand Lackner, sprevodnik-vlakovodja v Lienzu, s 1114 glasovi.

Namestniki:

Maks Säckl, sprevodnik-vlakovodja na Dunaju (južna žel.) s 511 glasovi.

Ivan Krepak, sprevodnik-vlakovodja v Mürrzuschlagu, s 487 glasovi.

Ignac Kasperbauer, sprevodnik-vlakovodja v Mürrzuschlagu, s 487 glasovi.

Skupina II, ostalo prometno osebje skladišni postajni, premikalni nadgledniki, vratarji, pisarniški slugi, ogibni čuvaji in drugo službeno osebje.

Došli glasovnic 1144, neveljavna 1, praznih 59.

Člani:

Josip Wegner, ogibni čuvaj v Matzleinsdorfu s 664 glasovi.

Josip Osmetz,* portir v Boenu, s 662 glasovi.

Fran Wendt, skladišni nadglednik v Gracu, s 662 glasovi.

Namestniki:

Leop. Hossmann, postajni nadglednik v Kötschu, s 653 glasovi.

Osmec in Lapuh sta potom žrebanja bila določena za drugo mesto.

Ignac Lapuh, čuvaj v Matzleinsdorfu, s 645 glasovi.

Ivan Pollermann, lampist-klepar v Dunajskem Novem mestu, s 645 glasovi.

Skupina III, osebje strojevne in vlakovno-pospeševalne službe (strojevodni namestniki, strojevni kurjači, strojevni in vozovni nadgledniki ter drugi nastavljenici vlakovno-pospeševalne službe.)

Došli glasovnic 610, neveljavna 1, veljavnih 609, mej temi 19 praznih.

Člani:

Fran Ružička, strojevodja v Beljaku, s 517 glasovi.

Leopold Opilčnik, strojevodni namestnik v Gracu, s 479 glasovi.

Fran Falk, strojevodja v Trstu, s 450 glasovi.

Namestniki:

Ivan Hutter, strojevodni namestnik v Beljaku, s 436 glasovi.

Adolf Hega, vozovni nadglednik na Dunaju, s 406 glasovi.

Ludovik Prügghöf, vozovni nadglednik v Matzleinsdorfu, s 383 glasovi.

(Skupina IV, progovzdrževalno osebje, prožni in postajni čuvaji, pisarniški slugi in drugi nastavljenici).

Glasovnic je došlo 1211, neveljavna 1, praznih 52.

Člani:

Fran Herzig, bločni čuvaj v Meidlingu, s 1030 glasovi.

Fran Fastl, bločni čuvaj v Oisnitzu, s 1006 glasovi.

Josip Stockinger, čuvaj v Celovecu, s 1004 glasovi.

Namestniki:

Rajmund Luckner, čuvaj v Gornjem Dravogradu, s 1001 glasom.

Fran Wieser, čuvaj v Atzgersdorfu, z 931 glasovi.

Andrej Sedlic, čuvaj v Postojni z 931 glasovi.

Skupina V, osebje ostalih službenih panog

Veljavnih glasovnic je došlo 103, mej temi 18 praznih.

Člani:

Tomaž Sachl, pisarniški sluga na Dunaju Fa., s 35 glasovi.

Josip Stadlmann, pisarniški sluga na Dunaju Fa., s 35 glasovi.

Gustav Koblička, pisarniški sluga na Dunaju Fa., s 35 glasovi.

* * *

Opazujemo sodruge, da se vselej, kadar potrebujejo kakega pojasnjenja v katerikoli stvari ali pa kake intervencije, obrnejo le na člane personalne komisije, svoje lastne skupine, ne pa na zastopnike drugih skupin.

Vsak uslužbenec mora poznati svoje zastopnike in se ne pomotoma obračati za pomoč na take voljene člane, ki ga takorekoč nimajo sploh pravice zastopati.

V vseh važnejših personalnih vprašanjih se bode seveda postopalo solidarno, skupno z vsemi funkcionarji.

Naslove objavimo kasneje!

DOPISI.

Grahovo. Dne 9. febr. t. l. je ogibni čuvaj Fran Widovsky vsled hudega prehlajenja precej močno obolel. Slučajno je imel priti zdravnik dr. Woček k našemu postajevodji, ki je bil tudi nekaj bolan. Čuvaj Widovsky je to priliko porabil in je dal poklicati dra. Wočka tudi k sebi. Čuvaj je seveda bil v postelji in nesreča je bila zanj, da je zraven postelje na mizici imel tudi nekaj ruskega čuja, ki ga je pil, da se pregreje. Zdravnik je konstatiral, da je čuvaj pijan, ga je prav robato ozmerjal ter

eno družino, v kateri je bil mojster oče — gospodar. V novem veku se je to izpremenilo. Delodajalec, obrtnik mora najemati delavske sile, dobiček je sicer njegov, toda ga mora deliti: En del vzame sam, drugi del pa delavec v obliki plače.

Poleg teh gospodarskih izprememb so nastale tudi pravne izpremembe. Srednjeveški organizem se je zrušil, nastala je nekaka atomizacija družbe, t. j. družba se je razdelila v pozamezne dele. Čehi so proti koncu srednjega veka izgubljali svoj pomen, pri obrtnikih se je začel parajati egoizem. V svoje cehe so začeli sprejemati le svoje sorodnike in prijatelje. Porajajoča se veleobrt je onemogočila daljše življenje celov. Razglasila se je popolna svoboda obrtovanja.

Vsakdo je mogel izvrševati katero si bodi obrt, ni mu bilo treba spričevala o usposobljenosti, kakor jo je moral imeti nekdanj. Nastala je svobodna pogodba med delodajalcem. Tu ni bilo več kakih javnopravnih vezi ampak vse je bilo osebnopravno.

Druga važna sprememba je nastala s tem, da se je uvedlo v zakonodajstvo rimsko pravo. Rimsko pravo je pa individualistično, ono podpira osebni individualizem.

Tudi v modroslovju se je uveljavil individualizem kakor na Angleškem in Francoskem. Francoski enciklepedisti so razvili teorijo takozvanih naravnih prav. Človek ima pravico, do tolike osebne svobode v kolikor ne škoduje svobodi drugega. Na političnem polju so uničili

izdelek. Sedaj še-le se je začel pojmovati kapital. Kar je prebitka ali dobička, ne leži več mrtvo v zakladu, ampak rabi se kot kapital za nadaljno produkcijo. Podjetnik sam ne dela nič, ampak le vodi, nadzoruje delo ter skrbi za prodajo. Najema delavne sile, ki delajo ali v njegovi tovarni ali pa jim daje surovine na dom, da jih izdelajo doma.

Rekli smo, da so prehajali izdelki v srednjem veku iz roke v roko, iz roke producenta, izdelovatelja v roko konsumenta, kar se je godilo na mestnih trgih. Obrtniki so delali le toliko, kolikor jim je bilo naročeno. V novem veku pa se je vse premenilo. Mestni trg se je razširil na okolico, polagoma je postal celi svet trg. Producenti izdelujejo blago za zalogo ne glede na potrebe, zato pa morajo skrbeti za prodajo. Sedaj še-le se je razvila trgovina v pravem pomenu besede. Izdelki ne prehajajo več iz rok producenta naravnost v roke konsumenta, ampak po posredovanju tretjih oseb (mešetarjev). Boljšajo se prometna sredstva, gradijo se ceste in železnice, ustanavljajo poste, uporabljajo telegraf in telefon. Razvijajo se naprave, ki podpirajo trgovino in kredit. Kredit ima namen, da se porabi kapital plodnost, kdor sam nima kapitala, porabi se tedaj s pomočjo tuje roke. Kredit je pa vstvaril celo vrsto drugih naprav, ki zelo pospešujejo.

Poprej je imel lastnik produkcijskih sredstev ves dobiček sam. Srednjeveškemu obrtniku ni bilo treba deliti dobička nikomur, ker so se smatrali mojster, delavec in učence za

je nato šel k postajevodji in tam napravil ovadbo, ki je bila baje takoj odposlana na ravnateljstvo. Ob enem se je pa tudi čuvaju naročilo, da ima 11. februarja biti v službi. Čuvaj seveda ni mogel iti iz postelje, ker je bil prav pošteno bolan, nekateri so pa brili z njega neumestne burke, propraševaje se drug drugzega, če je že prespal mačka ali še ne. Posobno se je zanimal za postajevodjevi namestnik Zupan iz Podmelca, ki je substituiral postajevodjo. Jako se mu jo dobro zdelo, če je, govore o čuvaju Widovskemu, mógel pristaviti kak »špasen vic«. Povdarjal je seveda na vsa usta, da je pač zdravnik dr. Woček merodajen, ker je zdravnik in da si bode čuvaj Widovskij moral sam sebi pripisati posledice, ki ga zadenejo vsled tega, da ne gre v službo. Nam se zdi, da bi bil g. Zupan dosti bolje storil, če bi bil poročal o stanju Widovskega zdravniku mesto da ga je opravljal mej ljudmi in žugal, kaj se mu vse zgodi, če ne pride hitro v službo.

Kar se pa tiče gospoda zdravnika dra. Wočka, smo pa radovedni, kake račune on pošilja bolniški blagajni za medicino, ki jih tudi bolnikom prodaja, ali bolje obljubljuje pa ne daje. Nam se zdi, da ima sploh malo ali pa nič v svoji zalogi.

Če prideš k njemu, ti pride nasproti z nekim karakterističnim humorjem, kakor bi hotel reči: kaj si prišel, ko si zdrav. Če ga pokličeš k sebi, pride vedno z dvema ali tremi otroci ter si sploh ne vzame časa, da bi bolnika dobro pregledal in preiskal. Glede zdravil pa vedno pravi: jih pošljem *jutri*. Ta jutri se pa tako dolgo vleče, da bolnik že ozdravi, ko mu pridejo obljubljena zdravila. Seveda si je moral kupiti zdravila mej tem časom sam in jih plačati iz svojega žepa. Navadno pa teh obljubljenih zdravil sploh ni.

Jako umestno bi bilo, da bi lokalni odbor bolniške blagajne v Gorici mej železničarji nekoliko poizvedel o delovanju gospoda zdravnika dra. Wočka v njegovem službenem okraju Bistrica-Bohinjsko jezero.

Obilo materijala bi se nabralo proti nedopustnem i nezakonitem počenjanju našega zdravnika in bolniška blagajna bi mu gotovo diktirala zaslužen ukor ter ga pozvala k rednejemu obavljanju službe.

Rakek. Ljubljanske najpobožnejše in najbolj kristjanske žene, takozvane tercijalke, so bile znane in so menda tudi še danes kot največje opravljivke in obrekovalke. Seveda, vsak teden grejo k spovedi in vsedobri bog jim take malenkosti v spovednici hitro odpusti in prizanesi.

Tako si misli tudi naš železniški čuvaj Javoršek na štev. 722. Pobožen kristjan, se razume, in zato ima pravico opravljati in obrekovati ljudi, kakor ljubljanske tercijalke. Ta pobožna dušica že nad šest let vznemirja tu po Rakeku ljudi s svojim strupenim jezikom. Kar večne prepire povzročuje; če ne more drugače sega tudi v intimne zakonske razmere. Pet pomožnih čuvajev je imel pod seboj odkar je tukaj in z nobenim se ni mogel razumeti. Vsakemu je nasprotoval, kolikor je mogel; parirati mu ni smel nihče, ker je vsakemu kar na kratko zapretil; **boš pa šel**. Pri tem postopanju mu je šel na roko neki gospod, katerega za sedaj še hočemo prikriti. Tudi na čuvaja Po-

gorelca se je ta pobožnjak spravljal: on mu je v trn v peti. Misli si je, Pogorelec je rudečkar in gospodje to vrst ljudij nekako postrani gledajo. Bil je uverjen, da se mu posreči. Napravil je seveda ovadbo, kakor po navadi a »rudečkar«, je zahteval energično zapisnik. Tu je Pogorelec povedal več nekristjanskih stvari o kristjanu Javoršku. Rezultat oziroma obsodba nam še ni znana in jo objavimo že kasneje. Seveda s svojim »kristjanskim postopanjem s pomožnim čuvajem še vedno nadaljuje. Zapira mu vrata, da ne more pod njegovo streho ter ga zmerja mej drugimi tudi s »hrvaško svinjo«.

Strahu pravi da nima nobenega, češ da mu bode v sili še gospod državni poslanec *Žitnik* pomagal. Toda moti se, da ga bode ta gospod mogel izvleči iz blamaže in ga oprati v javnosti, ker preveč žajfe bo porabil za njegovo umazano in kosmato dušo.

Kadar konča Pogorelčeva afera, ga bomo pa še sodnijsko malo pošegetali, ker smo se že naveličali prenašati njegovega pobožništva.

Domače vesti.

Trst — prosta luka c. k. državna železnica. Vsem uslužbencem železniškega obratnega ureda v Trstu prosta luka c. k. državna železnica, bodisi onim v kurilniški ekspozituri, kakor tudi vsem profesionalistom pri vzdrževanju proge v Barkovljah, v skladišču, pri šajbah in tudi tamošnjim prozrim delavcem se naznanja, da se dne 4. MARCA t. l. ob pol 7 uri zvečer v GOSTILNI „KRAŠNA“ Via Giovanni Bocaccio štev. 25 vrši osnovalni občni zbor „vplačevalnice“ „Splošnega strokovnega in pravovarstvenega društva“, za Trst — prosjo luko c. k. drž. železnice“.

Narodni tribun Jaklič nadaljuje svoje narodno delovanje. Ogibni čuvaj *Tomaž Možina* se je dne 22. febr. t. l. vračal zvečer ob 6. uri iz službe. Blizu rojanske cerkve naleti na odbornika političnega društva »Edinosti« in podpredsednika N. D. O., Janeza Jakliča. Ko le-ta Možina zapazi, se mu zasvetijo oči, ko mački v temi, zategne usta, in se hinavsko nasmehne, kot ropar, ki mu je plén v roki ter začne nad njim kričati: „Aha, ti si na železnici nekaj ukradel, bom klical guardijo . . . tat, tat“. Besedo tat je štirikrat ponovil.

Možina se je oziral okoli, da bi videl kje kakega stražnika in bi tako Jakliču ustregel, ali se mu ni posrečilo najti nobenega.

Menda bi Jaklič zopet rad šel na sodnijo, ker mu je že dolgčas, po kaki novi kazni.

In tak človek, ki napada ljudi delavce, vračajoče se iz službe na svoj dom, na cesti, ko roparji, sedijo mej drugimi tudi v odboru političnega društva »Edinosti«, to je ob strani, slovenskega narodnega voditelja in prvaka gospoda dra. Rybárž-a! Častitamo!

kor sveže pecivo. Tako zgubi tudi delavec delavno silo, ako je ne rabi. Čas, v katerem delavec ne dela, je zanj zgubljen, nenadomestno.

Delavna sila je nerazdruženo spojena s svojim lastnikom. Delavec ne more ločiti delavne sile od svoje osebe. Kmetovalec ali obrtnik pošlje svoje blago lahko drugam, kjer ga misli dražje prodati. Delavec tega ne more, ampak mora iti ali sam ali s vojo družino tja kjer je delo bolje plačano. To je mnogim naravnost nemogoče, večini pa so na poti razne ovire in zapreke. V zvezi s to okolnostjo so tudi moralne, politične, zdravstvene in druge posledice.

4.) Pri takozvanem neizučnem delu, t. j. pri takem delu, katero opravlja lahko vsak zdrav in normalno razvit človek, ne da bi se za to posebej moral učiti, je ponudba dela neomejena. Vsak tu lahko dela, da je le telesno usposobljen.

5.) Kakor hitro se zmanjša mezda pri enem kapitalistu, se izpremeni tudi pri drugih. Na vsakem trgu je spor med kupcem in prodajalcem. Kupec hoče blago kar najceneje kupiti, prodajalec pa kar najdražje prodati. Ravno tako skuša prodati svojo delavno silo tudi delavec kar najdražje, dočim jo hoče kupiti delodajalec kar najcenejše s tem, da zniža mezdo. S stališča podjetnika je mezda del produkcijskih stroškov. Vsako zvišanje mezde ima ali manjši dobiček za podjetnika ali pa višjo ceno izdelka. Za podjetnika je pa slabo ako se zvišajo cene,

Dne 13. marca t. l. ob 8. uri zvečer se vrši v **Trstu**, v gostilni »Zur Stadt Klagenfurt« pri Sv. Andreju shod skupine II., s sledečim dnevnim redom:

- 1.) Nezmerno visoke stanarine v hišah provizijskega sklada;
  - 2.) tozadevni sklepi;
  - 3.) raznoterosti.
- Železničarji, pridite v obilem številu!

Poročila o shodih in o zborovanjih.

Dne 14. februarja t. l. se je vršil na **Jesenicah** občni zbor tamošnje krajne skupine »Pravovarstvenega in strokovnega društva«. Sodr. *Kopač* je poročal „O potrebi akcije za prožne delavce“.

Pri volitvi je bil izvoljen predsednikom zopet jednoglasno sodr. *Dragotin Udovč*.

Dne 15. februarja se je vršil v **Ljubljani**, v gostilni „International“, zaupen sestanek prožnih delavcev južne železnice. Poročal je sodr. *Kopač*.

Dne 16. februarja se vršil v **Ljubljani**, v *Delarskem domu* javen ljudski shod, katerega se je mej 3000 delarstva vseh vrst, vdeležilo tudi do 400 železničarjev, ki so rado vedni, hoteli zredeti, kaj je pravzaprav »Narodna delarska organizacija« in jeli ista res »krumirska« organizacija.

Nasprotniki delarstva, toliko liberatni, kakor tudi klerikalni so se tega shoda precej ustrašili, ker so vidili na dnevnem redu krumirske organizacije. Razrili so močno protiaagitacijo in so mej drugimi delali posebno nato, da shod razbijejo. Najnovejši voditelj narodnih bachov, *Skerl*, je mislil, da je v Trstu, ko je organiziral par svojih pomagačev, ki naj na galeriji s piščalkami in s tuljenjem onemogočijo zborovanje. Posebno se je odlikovala neka ženska, ki je s svojim »nežnim glaskom« prerpila vse razgrajče. No, Ljubljančanom moramo v tem pogledu že dati nekoliko prednosti pred tržaškimi prediscipliniranimi sodrugi. Sodr. *Bartel*, ki je otvoril shod, je pozval reditelje, da storijo svojo dolžnost. V kratkih minutah je bil v dvorani mir, ker razgrajči so bili — na cesti. Shod se je nato izvršil v najlepšem redu.

Ko je sodr. *Etbin Kristan* končal svoje poročilo o političnem položaju, je predsednik sodr. *Kocmur*, podelil besedo sodrugu *Kopaču*, ki je bil od zborovalcev burno pozdravljen. Raztolmačil jim je najprej besedo »krumir«. Popisal je obširno poskuse klerikalcev, ki bi pod krščansko-socialnim imenom radi spr-

vse predpravice, vse zakone, ki so omejevali svobodo; ravno tako naj vlada svoboda na gospodarskem polju. *Tretji stan*, meščanstvo se je proglasil za enakopravnega z drugimi stanovi. Nastalo je splošno tekmovanje.

Vse to je imelo seveda važne posledice za kapital in delo. Zanima nas razmerje nad kapitalom in delom, med kapitalistom in delavcem.

Oni, ki daje proizvodna sredstva ima po rimskem pravu tudi pravico do produkta, delavec nima pravice do tega, kar se je izdelalo, on dobi le odškodnino za svoje delo, plačo. Mezda ali plača je povračilo delavne sile. Delavna sila je posebne vrste blago in plača je cena temu blagu in ki imajo na cene delavne sile neugoden učinek. Te posebne lastnosti delavne sile so:

1.) Pri drugem blagu sta si kupec in prodajalec enaka v tem, da čakata ugodnejše cene, ako jima takratna cena, ko kupujeta in prodajata ni povšeči. Delavec ne more čakati, da bi bila mezda višja, on mora prodati svojo delavno silo za vsako ceno, ker je delavna sila edino sredstvo, ki ga živi. Brez kapitala ne more delati, kapitala pa sam nima, zato mora skleniti s kapitalistom kot posestnikom produkcijskih sredstev, pogodbo. Podjetnik ni prisiljen, da delavca vsprejme. Pri stavkah n. pr. ima tudi on škodo, toda zato pa še lahko živi.

2.) Delavna sila je podobna blagu, ki zgubi svojo ceno, ako se precej ne proda, ka-

ker potem manj proda vsled večje konkurence. Zato skuša vzdržati mezdo na nizki stopinji.

Pri moderni produkciji se nam javljajo tipične razmere, to so take razmere ki so vedno in povsod iste, ker je njih pogoj — moderna produkcija vedno in povsod isti. Te razmere so posledica veleobrti in svobodne pogodbe.

Delavec dela od svojega vstopa v tovarno pa dotlej dokler mu opešajo moči, vedno eno in isto delo. Izučil se je v izdelovanju določene kosa; drugih delov, iz katerih obstoji izdelek ne zna narediti. To ima zanj slabe posledice. Svoje delo opravlja mehanično brez pravega notranjega zadovoljstva, ki ga občutimo ako smo sami srečno izvršili kak izdelek. Delavec tega veselja nima, ker nikdar ne izgotovi sam celega izdelka, ampak naredi vedno samo en kos t. j. mali del celote. Ako se mu potem pripeti, da izgubi potem brez svoje krivde službo, ne zna drugzega delati in ne more dobiti službe drugje nego pri nekvalificiranem delu, pri katerem ni treba posebne vaje in ga lahko vsak opravlja če je le telesno usposobljen. Na ta način se množi bolj in bolj delavski proletarijat.

Izvežbani delavci množe delavce neizvežbanih.

Slabe posledice ima za delavca strojna produkcija. Z uvedenjem strojev je odpadla potreba človeškega dela. Stroj je pahnil mnogo delavcev v bedo in revščino. Misleč, da si kaj opomorejo so začeli delavci spočetka stroje uničevati.

(Konec prihodnjic.)

čili delavstvo v svoj labor. Delavski interesi jim niso bili nič mar, le armado klerikalizma so hoteli še porečati. Vspohor so jako malo imeli, ker tudi delavstvo se more le malo časa roditi za nos. Tudi delavstvu se ne more dolgo časa prikrivati velikansko nasprotje mej delom in kapitalom.

V Trstu n. pr. se sploh ne more govoriti o krščansko-socialnih organizacijah. Nasprotniki delavske osamosvojitve so pa tam poiskali drugo pol. Porabili so nacionalna nasprotja, ki so v narodno-mešanih krajih vedno večja kakor v enotnih, pa so jeli socialno demokracijo parčalno obrekovali, da je sorražna slovenski narodnosti. Prav v Trstu je to obrekovalje predvzno in smešno ogenem, zakaj za razvoj slovenskega v Trstu ima prav socialna demokracija največje zasluge. Oaširno opisuje govornik boje za slovensko šolo, za svobodno rabo slovenskega jezika itd. ter konstatira, da imajo italijanski socialno-demokratski poslanci, zlasti sodrug «Pittoni» največ zaslug za poddržavljenje Cirilmetodove šole. Narodni interesi torej niso bili povod za ustanovitev takozvane Narodne Delavske Organizacije, temveč strah pred socialno demokracijo in razmere v narodnjaškem taboru so jo porodile. Kakor povsod, je bila tudi v Trstu ta organizacija «nedelavska» in nikdar ni imela služiti delavskim potrebam. To bi bilo tudi nemogoče, ker jo rodijo in vzdržujejo podjelniški elementi. Ni se torej čuditi, da so se prvi nastopi te organizacije merili «proti interesom delavstva» in sicer v časih, ki so bili za delavstvo najhujši, ker je stalo v gospodarskih bojih. Narodna Delavska Organizacija je organizirala — stankokaze. Govornik omenja zadevo tržnih težakov, ki so se hoteli z izkaznicami zavarovati nelegalne konkurence, nadalje stanko v Lloydovem arzenalu in vse liste stanke, pri katerih je Mandičeva organizacija dodajala stankokaze ne le slovenskim, ampak tudi italijanskim in nemškim podjetnikom. Potem opisuje surovi napad, ki ga je «N. D. O.» uprizorila na železničarski shod, kamor so udrli z bikorkami in palicami, ter še surovejši napad v Sokolovi dvorani. Sklicali so tja javen shod železničarjev, organizirani železničarji so sklenili, da pojdajo tja, pogledat, kakšni «železničarji» bodo na tem shodu. To je bila njih pravica, ker je shod bil javen. P. išli so skupaj v velikem številu. Prepričali so se, da ni bilo na shodu več kakor 40 ljudi in med njimi 15 železničarjev, večinoma takih, ki so prišli šele pred par dnevi k železnici. Ko so videli, da so aranžerji takoj zdircjali, so hoteli zopet odkorakati, ker so dosegli svoj namen. V tistem hipu so jih pa narodnjakarji napadli s stoli in vsakovrstnim telovadnim orodjem; po zraku so letele težke kroglice in podobne reči. Vrata so od zunaj tiščali, med tem so pa prignali iz bližnjih «Ljudskih kuhinj» ljudi ki so vedno pripravljani na prelep, pa so jim pripovedovali bajke o italijanskih napadalcih. Tako so jih naščuvali. Železničarji so bili torej napadeni od spredaj in od zadej, mnogo jih je bilo ranjenih, nekateri so bili vsi v krvi, eden je ležal skoraj dva meseca v bolnišnici. Tukaj je «N. D. O.» najbolje pokazala svoj namen in po tem bo znalo tudi ljubljansko delavstvo presoditi cilje te »organizacije«.

Govorniku so burno pritrjevali in hrupno ploskanje je sledilo njegovim izvajanjem.

Sodr. Elbin Kristan je nato humonistično orisal ničnost ljubljanske N. D. O., na kar je predsednik ob 11. uri zrečel zaključil impozanten shod.

Dne 17. februarja je bil v **Zidanem Mostu** shod prožnih delavcev, na katerem je poročal soodr. Kopač „O akciji za prizadete delavce“.

Dne 19. februarja se je vršil železničarski shod v **Ptuju**, v gostilni pri Simončiču. Sodr. Kopač iz Trsta je predaval o „Veri in delavstvu“.

Dne 20. februarja se je vršil v **Pragerskem** občni zbor tamošnje krajne skupine. Po predsednikovem in blagajnikovem poročilu se je staremu odboru podelil absolutorij. Pri volitvah v novi odbor je bil s pretežno večino zopet izvoljen predsednikom soodr. Pičinin. Po volitvah je soodr. Kopač predaval o „Veri in delavstvu“. Za svoja izvajanja je žel vsestransko odobravanje.

Vodstvom podružnic!

V zadnjem času so se tudi premogariji po železnicah začeli energično gibati za zboljšanje svojega gmotnega položaja. Do sedaj se je za to kategorijo le prav malo moglo ukreniti, to je samo po nekaterih postajah in v nekaterih

kurilnicah v zvezi z gibanjem drugih službenih kategorij. To pa le radi tega, ker se uslužbenci te vrste sami niso nič brigali za organizacijo. Uvideli so gotovo, da se brez organizacije le nič ne doseže in začeli so v zadnjem času prirejati shode in konference in centrala je v zadnjih dneh prejela več dopisov, v katerih se izraža želja in potreba po jedni državni konferenci premogarjev, uslužbenih na vseh avstrijskih železnicah.

Iz organizatoričnih, kakor tudi iz slabih gmotnih ozirov teh delavcev, se je centrala odločila sklicati tako konferenco **na dan 17. marca 1909 ob 9. uri predp. na Dunaj X., Laxenburgerstrasse št. 8--10**, v vrtno dvorano delavskega doma. Pozamezna vodstva krajevnih skupin se zato pozivljejo najnujnejše, da skličejo memudoma shode v njihov delokrog spadajočih premogarjev in skrbijo za to, da odpošljejo vsaj jednega delegata na to konferenco.

Izvoljene delegate naj vodstvo krajevnih skupin naznanijo centrali najkasneje do 13. marca t. l.

Listki za delegate se ne bodo odpošljali; delegatje naj prinesejo seboj h konferenci pooblastilo vodstva krajevnih skupine, da so bili h konferenci delegirani.

Stroške delegatom poravnajo krajevnih skupine, oziroma vplačevalnice same, ali pa jih naberejo mej promogariji samimi s prespevki posameznikov.

Priporočati je, da se podružnice za stvar zavzamejo, ker je to velike važnosti za organizacijo in da brezdvomno odpošljejo vsaka po jednega zastopnika.

* * *

Svoječasno se je na neki konferenci delavniških in kurilniških južnozeleznških delavcev sklenilo, da se bode vršila vsako leto jedna skupna konferenca. Oziroma nato in ozirom na koncesije podeljene leta 1907, ki pa do danes še niso realizirane in oziroma na situacijo vsled teh še ne realiziranih koncesij, je nujno potrebno, sklicati konferenco delavniških in kurilniških južnozeleznških delavcev.

Letošnja taka konferenca se vsled sklepa centrale vrši v **nedeljo, dne 14. marca t. l., ob 9. uri dop. v Mariboru**.

Vodstva podružnic naj blagovolijo delavniške in kurilniške delavce nemudoma sklicati, jih na važnost te konference opozoriti ter jih nagovoriti, da določijo vsej jednega delegata, ki se te konference gotovo vdeleži in njega ime naznanijo centrali vsaj 10. marca t. l.

Listkov delegatje ne dobé nikakih, nego imajo prinesiti seboj h konferenci le pooblastilo oziroma legitimacijo vodstva skupine ali pa vplačevalnice.

Stroške imajo delegatom poravnati podružnice oziroma vplačevalnice same, ali pa naj se pokrijejo s prispevki, nabranimi mej delavniškimi in kurilniškimi delavci.

Lokale, kjer se bode konferenca vršila, centrala že še pravočasno objavi.

Listnica upravnštva!

I.

Vpoštevajte!

Dasiravno smo na tem mestu že večkrat prosili funkcionarje krajnih skupin, da nam pošljejo v prašalno polo o stanju članov v letu 1908. razdeljenih po kategorijah, natančno izpolnjeno, moramo kljub temu žalibog konstatirati, da temu pozivu do sedaj niso ugodile še sledeče skupine, spadajoče pod tržaško tajništvo in sicer: *Gorica I, in Divača*.

Da se ne zavleče izdaje letnega poročila, prosimo še enkrat one sodruge, ki so v posesti teh vprašalnih pol, da nam jih nemudoma pošljejo.

II.

Sodrugij funkcionarji, ki pri upravnštvu naročajo tiskovine, se pritožujejo, da dobivajo

naročeno blago še-le po opetovnih reklamacijah. Ob jednem si dovoljujejo vsled tega marsikako neupravičeno predbacivanje nerednosti v centralnem odpravljalnem birou. Mi ne moremo preiskovati, v koliko so take pritožbe upravičene, opozoriti pa moramo vendar sodruge funkcionarje na to, da bi se tem nerednostim gotovo izognili oni sami, če bi vedno čitali naznanila upravnštva.

Nadalje opazarjamo sodruge tudi nato, da se naročitev, ki je obsežena le v kakem kratkem dostavku k dolgemu pismu, naslovljenem na tajništvo, vsled obilega dela, prav lahko prezre in na pristojno mesto niti ne dospeje.

Da se takim neprijetnostim izognemo, prosimo funkcionarje, da naročajo potrebne tiskovine s posebnim pismom, oziroma naročilo napišejo na poseben list papirja, ki naj ga ložijo eventualno kakemu drugemu pismu. Vsak naročnik naj navede tudi natančno svoj naslov. Naroča naj se večje število tiskovin, to je za več časa in ne za vsako posamezno potrebo posebej in vsak teden posebej. Tako bi se prihranilo marsikaj na času in na delu ter tudi na poštini in transportnih stroških.

III.

Kolporterjem naših koledarjev!

Letošnja izdaja koledarjev je že davno razprodana. Tudi ne dobivamo od krajnih skupin nikakih več povrnjenih, kar znači, da so vse razprodali. Vsled tega prosimo, da se nam ne pošilja nikakih naročil več in da se naročeni koledarji tudi ne reklamirajo, ker jih, kakor rečeno, nič več nimamo.

Ob jednem pa prosimo, da se nam pošljejo čimpreje obračuni za prodane koledarje.

IV.

Sodrugom blagajničarjem!

Neprenehoma nam dohajajo številne nepotrebne reklamacije, tičooče se našega strokovnega glasila **ŽELEZNIČAR-JA**. Vzrok takim reklamacijam so največ naši sodrugij blagajničarji, ki na sprejemnem listu v naglici pozabijo napisati „PACKET“ ali „EINZELN“. Vsled tega nujno prosimo vse one blagajničarje krajevnih skupin, kjer to strokovno glasilo pride v poštev, da nam čimpreje pošljejo izkaz članov slovenske narodnosti, ter pri vsakem pozameznem pripomnijo, če želi dobivati svoj list v zavoju ali pa sam za se.

Pri sprejemanju novih članov naj se blagovoli potem isto vpoštevati.

**Upravnštvo
Dunaj V., Zentagasse 5.**

Listnica uredništva

N. N. iz Trsta. — Anonimnih dopisov ne objavljamo in jih mečemo v koš. Iza grma bi vsakdo streljal!

Zahvala.

Podpisani se zahvaljujem vodstvu podružnice Trst I. za podporo 10 kron, podeljeno mi v moji boleznj ter za blagohotno oprostitev plačevanja članarine za jedno leto.

Josip Renar,
prožni delavec na južni železnici.

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena. Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Josip Kopač**
Tiska **Dragutin Priora** v Kopru.